

Posudek oponenta diplomové práce

Kateřina Štádlarová: Projekce úmrtnosti podle příčin úmrtí

Předložená diplomová práce je bezesporu zajímavým příspěvkem k problematice úmrtnostních projekcí klasifikovaných podle příčin úmrtí.

Hned na začátku si dovoluji polemizovat s konstatováním, že “o této problematice není napsáno mnoho článků v českém jazyce” (viz dokonce abstrakt práce), protože tato skutečnost obvykle platí pro většinu zajímavých diplomových témat zadávaných na MFF UK. Navíc takové odvážné tvrzení by mělo být podloženo tím, že si je jím autorka opravdu jistá (např. na základě pečlivé kontroly odborné české literatury včetně různého typu prací obhájených na MFF UK). Navíc by autorka patrně používala některé vhodnější překlady anglických termínů (viz např. „cílení očekávané délky života“ na str. 21³ aj.). Rovněž na začátku je nutné připomenout, že odborný text se nepíše „ich-formou“ (viz hned např. Úvod).

Klíčovou částí diplomové práce je poslední šestá kapitola (předchozí kapitoly jsou víceméně rešeršní a přehledové a někdy navíc spíše kvalitativního než kvantitativního charakteru). Zmíněná šestá kapitole se zabývá projekcí měr úmrtnosti podle příčin úmrtí pro populaci České republiky založenou na Lee-Carterově metodice včetně zajímavých a velice užitečných numerických výstupů.

V práci jsem nenalezl žádné systematické chyby, spíše naopak zaslouží ocenění formální preciznost matematických partií. Rovněž logické utřídění, stylizace textu, prezentace výsledků a grafická úprava práce je na výši.

Vzhledem k charakteru práce mám spíše dotazy zaměřené na její celkovou filosofii než na konkrétní technické detaily:

- Extrapolace úmrtnosti jsou vděčné a elegantní téma po stránce matematické, ale velice nevděčné až nebezpečné téma po stránce praktické, zvláště když se provádí ex-post kontrola (či se aplikuje přístup out-of-sample). O to nevděčnější je snaha extrapolovat úmrtnost (v práci dokonce o více než šedesát let) podle příčin úmrtí. Zcela logicky se zde totiž musí uplatnit předem nepostižitelné změny dané neodhadnutelným rozvojem medicíny, budoucím financováním zdravotnictví, tělesnou kondicí budoucích seniorů apod., což jsou spíše kvalitativní než kvantitativní faktory. Zamýšlela se diplomantka také nad touto skutečností, která spíše mluví ve prospěch kvalitativních předpovědních metod?
- Podle mého názoru analýza úmrtnosti podle příčin smrti je neslučitelná s předpokladem nezávislosti mezi těmito příčinami. Diplomantka sice v Závěru odmítá příslušnou korelační analýzu jako příliš složitou. Nestojí takové (možná podstatné) vylepšení za námahu, která by s ním nepochybně byla spojena?

Závěr: Doporučuji, aby předložená práce byla uznána jako práce diplomová.